

Jako ČEZ. Miliardáři Tykač a Křetínský žádají od státu úvěry na burzu

SZ seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-jako-cez-miliardari-tykac-a-kretinsky-zadaji-od-statu-uvery-na-burzu-213022



Nedostatek kapitálu brzdí obchody na energetické burze v Lipsku i na jejích filiálkách včetně pražské burzy PXE. Systém je ochromen a přestává fungovat.

Podle burzovních cen se řídí celý trh, včetně přímých kontraktů na prodej elektřiny, jež uzavírají elektrárny s obchodníky. Dnes ale cenu elektřiny určují minimální obchody, jež se na burze uzavřou. Tržní prostředí to dál zkresluje. Ochromená burza přispívá ke všeobecné nejistotě a ta je zase jedním z motorů zdražování.

Za úbytkem obchodů na burze je povinnost výrobců i obchodníků skládat u ní obrovské zálohy na vypořádání budoucích obchodů, takzvané margin cally. Skládané částky rostou s rostoucí cenou komodit.

„Jejich extrémní navýšení je dáno stále vyššími cenami plynu a emisních povolenek a potýkají se s ním všechny firmy na trhu s elektřinou,“ vysvětluje mluvčí skupiny Sev.en Energy Gabriela

Sáříčková-Benešová. Kapitál zmrazený v burzovních zárukách dosáhl výše, již burzovní hráči přestávají bez další pomoci zvládat. „Naše skupina v nich má miliardy eur,“ přibližuje Jiří Feist, člen představenstva skupiny EP Power Europe, což je výrobní část holdingu EPH Daniela Křetínského.



ČEZ dostane od státu půjčku až 74 miliard

8. 7. 17:21

ČEZ jako vzor

Největší česká energetická skupina ČEZ problém už počátkem léta řešila obří půjčkou od státu, který v ní drží majoritní 70procentní podíl. Ministerstvo financí ČEZu poskytuje na tři roky až tři miliardy eur, v přepočtu 74 miliardy korun – právě na burzovní garance.

Teď o stejné pomoci vyjednávají skupiny EPH (v Česku vlastní elektrárnu Opatovice), a Sev.en Energy Pavla Tykače, majitel elektráren Počerady a Chvaletice.

„Věříme, že i ostatním subjektům na trhu bude zajištěn přístup k takové půjčce. Musíme zajistit likviditu na burze tím, že se tam zvýší obrát. Ale tomu musí v tuto chvíli pomoci státy. Jinak to skončí tím, že forwardové obchody (nákup energie na měsíce a roky dopředu, což obchodníkům dává jistotu do budoucna) budou odrážet spekulativní malé kontrakty,“ řekl pro Seznam Zprávy Křetínského manažer Feist.

Ten potvrdil, že jeho skupina i Sev.en Energy o půjčce aktuálně jedná. „Představovali jsme si, že by mělo jít o obdobný úvěr, jaký dostal ČEZ, za podobných podmínek. Věřím, že se domluvíme v řádu dní,“ upřesnil.

Jednání potvrdila mluvčí Tykačovy Sev.en Energy Sáříčková-Benešová. „Sev.en podobně jako ostatní účastníci trhu s elektrickou energií v posledních měsících čelí dramatickému nárůstu částek, kterými je povinna zajistit své burzovní obchodování. Některé energetické firmy už tato situace zasáhla tak zásadním způsobem, že došlo k ohrožení tisíců spotřebitelů v Česku,“ říká. „Proto pokud stát nabízí možnost půjčky, jakou už dříve získala společnost ČEZ, i dalším účastníkům trhu, určitě ji využijeme,“ dodala mluvčí Sev.en.

Zatím bez detailů

„Jednání o podobném modelu, jakým byla půjčka pro ČEZ, probíhá. Nelze ale zatím zveřejňovat podrobnosti,“ řekl mluvčí Ministerstva průmyslu a obchodu Vojtěch Srnka. Podle informací Seznam Zpráv se detailní podmínky úvěrů pro obě soukromé skupiny doladují na Ministerstvu financí.

Obří půjčky na margin cally čerpají i další evropští hráči. Například německý gigant Uniper získal od své finské mateřské společnosti Ortum a banky KfW IPEX už počátkem tohoto roku úvěr ve výši 11 miliard dolarů právě na bankovní záruky.

Podle Feista ale úvěry či státní záruky za ně samy o sobě nestačí. „Budeme se muset bavit o nějakých intervenčních obchodech, které by stabilizovaly situaci na burze. Toto je z hlediska Evropy klíčový moment, pokud se ho nepodaří zajistit, je tu varianta zastavení burzy a přechod na jiný mechanismus obchodu,“ řekl.

Variantou by byl administrativní zásah a faktický konec volného trhu s energiemi, byť podle Feista jen dočasně, zhruba ve dvouletém horizontu. Náhradu ochromené burzy jiným modelem už dnes navrhuje část energetických expertů, například bývalý šéf ČEZ Jaroslav Míl. Podle něj by bylo výhodnější, kdyby elektřinu od ČEZu vykupoval na základě dlouhodobého kontraktu stát. Pro skupinu by podle něj byla výhodnější dlouhodobá stabilita než nefunkční burza, čeští spotřebitelé by zase měli levnější energii.

Přímý prodej části své elektřiny státu za předválečnou cenu nabídl už na jaře také Pavel Tykač. Vláda ale jeho nabídku vyhodnotila jako nevýhodnou a nepřijala ji.